

RAPPORT

OSSE-seminarium om militära förtroendeskapande åtgärder, riskreducering och rustningskontroll i Europa (Wien 2016-10-03)

Heldagsseminariet ("Revitalising Military Confidence-Building, Risk Reduction and Arms Control in Europe") var "off-the-record" med över 200 deltagare, flera på hög nivå bl a från Ryssland, USA Och NATO. Seminariet behandlade ett brett spektrum av säkerhetspolitiska ämnen: förebyggande och hantering av militära incidenter, stärkandet av det multilaterala politisk-militära ramverket för krishantering och riskreducering samt konventionell rustningskontroll i Europa.

Diskussionen visade med all tydlighet på det starkt *försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa*. Å ena sidan hänvisades med kända argument till annekteringen av Krim och ryska inblandningen i östra Ukraina. Å andra sidan (främst Ryssland) hänvisades till den kraftiga militära upptrappningen (av NATO) inte minst i Östersjöregionen.

Enighet rådde om vikten av militär samverkan för att *hantera incidenter*. Men den ryska annekteringen av Krim hade lett NATO till att bryta militära arbetskontakter med Ryssland. Därför fick andra vägar till exempel OSSE sökas för en sådan dialog.

OSSE bl a *Wiendokumentet* var enligt bl a NATO bästa vägen för att få till stånd en dialog som skulle minska spänningarna, undvika incidenter och utveckla existerande förtroendeskapande verktyg. Men det behövde, enligt många, utvecklas och moderniseras och anpassas till den senaste militära styrkeutvecklingen. Ryssland å sin sida svarade att utan de direkta militära kontakterna (inom NATO) var en dialog lönlös. Ryssland ansåg att *Wiendokumentet* hade missbrukats (av "väst").

NATO:s upprustning och utveckling av sitt missilförsvar runt Ryssland och i synnerhet i Östersjöregionen ökade risken för incidenter. Bästa sättet att reducera risken, ansåg Ryssland, var för NATO att nedrusta i Östersjön. NATO:s svar blev att Östersjön inte är ett ryskt hav utan ett internationellt vatten.

Det civil-militära samarbetet i "Baltic Sea Project Team" för *flygrisker och transponderar* åberopades av många som ett positivt exempel på riskreducerande åtgärder på lägre teknisk nivå. Viss oenighet kunde skönjas

huruvida detta samarbete lämpligen kunde utvecklas på både bilateral och multilateral nivå.

Användbarheten av inspektionsgrupper. En rysk CTBTO - representant underströk att de skulle vara tekniska och endast inhämta fakta och lämna analys och tolkningar till de politiska organen. En representant från IPI (USA) sade att för att kunna göra analyser måste de vara transparenta och inge förtroende. Ett alternativ var att inkludera dem i Wien Dokumentet och inrätta dem i OSSE sekretariatet och därmed utgöra "tredje part". Det skulle kunna, enligt OSSE:s gen.sekr, göra dem effektiva, robusta, flexibla, snabbt användbara och oberoende."

En bakgrund till seminariet var den idé om förnyad rustningskontroll som lanserats av tyske utrikesministern Steinmeier. Den tyska representanten av initiativet underströk relevansen av rustningskontroll i dagens säkerhetspolitiska klimat initialt för att minska spänningarna, bygga förtroende och söka återskapa begreppet "co-operative security". Från USA:s sida underströks att en sådan dialog måste bygga på gemensam värdegrund. Så länge oenighet rådde om användbarheten om befintliga OSSE-instrument fanns ingen sådan grund. Ett första led vore således att utvärdera befintliga instrument inkl. Open Skies. Dessutom skulle en inledande diskussion om hotbildsanalyser behövas. Från ryskt håll sades att innan man hade en gemensam förståelse om vad en strategisk stabilitet i Europa innebar var en diskussion m rustningskontroll meningslös. Försök gjordes att binda ihop dessa olika vägar och ett förslag var beskriva dem som tre nivåer: full implementering av befintliga OSSE-instrument; utveckla och effektivisera Wiendokumentet och militära förtroendeskapande instrument; därefter initiera en dialog om rustningskontroll (enligt Steinmeier-initiativet).

En kort diskussion om det havererade CFE-avtalet hölls. Många sade sig vara anhängare av detta och hoppades på dess implementering och modernisering bl.a. för att beakta teknologiska utvecklingen och ändrade typer av konflikter.

OSSE:s generalsekreterare har som utlovat gjort en rapport från mötet med förslag på åtgärder i synnerhet inom OSSE:s ram

Anders Bjurner (2016-11-05)

